

NEZAKONITOSTI I NEPRAVILNOSTI U RADU

Odluka o kriterijumima i postupku klasifikacije aktive i formiranju rezervi za potencijalne gubitke po stavkama aktive (čl. 5, 6, 7, 8 i čl.15)

Kontrolom je utvrđeno da Banka nije vršila klasifikaciju aktive u skladu sa kriterijumima iz čl. 5, 6, 7 i 8 pomenute odluke. Rezultat ovakve klasifikacije je nedovoljan iznos izdvojenih rezervi (635 hilj. EUR-a manje od potrebnog).

Kontrolom je utvrđeno da Banka nije suspendovala obračunatu nenaplaćenu kamatu na nekvalitetnu aktivu (aktiva klasifikovana u kategorije »Substandardna« i »Sumnjiv«) kako je propisano članom 15 Odluke o kriterijumima i postupku klasifikacije aktive i formiranju rezervi za potencijalne gubitke po stavkama aktive. Dalji obračun kamate, po istom osnovu, Banka treba da vodi u svojim vanbilansnim evidencijama. Na ovaj način Banka je postupila suprotno članu 15 Odluke, kojim je propisano da je Banka dužna da suspenduje obračunatu nenaplaćenu kamatu na nekvalitetnu aktivu.

Odluka o kontnom okviru za banke i finansijske institucije (čl. 60)

Kontrolom je utvrđeno da je Banka na poziciji hartije od vrijednosti kupljene po ugovoru o ponovnoj prodaji prikazala iznos od 700 hilj. EUR-a. Kako se radi o hartijama od vrijednosti kupljenim da bi se u kratkom vremenskom periodu ostvarila dobit, to je Banka ove hartije od vrijednosti trebala knjižiti, shodno MRS 39 na pozicijama 1173 ili 1174 - hartije od vrijednosti za trgovanje, odnosno hartije od vrijednosti stečene u svrhu ostvarivanja profita iz kratkoročnih promjena cijena ili marže posrednika. Imajući u vidu da Odluka o minimalnim standardima kapitala slijedi baselske principe o adekvatnosti kapitala, to kupljene akcije imaju tretman trajnog uloga, odnosno odbitne stavke pri izračunu rizičnog kapitala banke.

Postupajući na navedeni način banka je postupila suprotno Odluci o kontnom okviru za banke i finansijske institucije čl.60.

Odluka o izvještavanju koje banke dostavljaju CBCG (čl.10)

Kontrolom je utvrđeno da Banka nije tačno popunila izvještaj BS-VB. U obrascu BS-VB (Pregled vanbilansne evidencije), na poziciji-ostale stavke vanbilansne izloženosti Banka nije prikazala iznos odobrenih, a neiskorišćenih kredita.

Banka nije prikazala u vanbilansnoj evidenciji sredstva obezbjeđenja, hartije od vrijednosti. Iste je potrebno prikazati na računima 9720- sredstva obezbjeđenja -hartije od vrijednosti.

Takođe, izvještaj o riziku kamatne stope (Obrazac br. 6) nepravilno je popunjen. Banka je popunila obrazac prema datumu dospijeća kao da su sve kamatne stope fiksne. Naime, pozajmica od 3.000 hilj. EUR-a od banke Steiermaerkische iz Graca je sa promjenljivom kamatnom stopom (godišnji EURIBOR), dok je cjelokupni iznos svrstan u kolonu preko jedne godine. Trebalo je da Banka navedeni iznos uvrsti u kolonu od 181-365 dana, u skladu sa uputstvom CBCG za popunjavanje pojedinih izvještajnih tabela, donesenog u skladu sa članom 10 stav 3 Odluke o izvještajima koje banke dostavljaju CBCG.

Ovim članom je propisano da je Banka dužna pripremati i dostavljati Centralnoj banci izvještaje u obliku, sa sadržajem i u rokovima utvrđenim propisima Centralne Banke.

Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i poslovanju sa licima povezanim sa bankom, (čl. 4)

Banka najveću izloženost u iznosu od 27.230 hilj. EUR ima u oblasti trgovine, što predstavlja 19,05% ukupne izloženosti. Izloženost u oblasti građevinarstva predstavlja 7,09% ukupne izloženosti, prema sektorima administracije i javnih usluga skladištenja 13,67% ukupne izloženosti i stanovništvu 16,41% ukupne izloženosti. U skladu sa Odlukom o minimalnim standardima za upravljanje kreditnim rizikom i poslovanju sa licima povezanim sa bankom (u daljem tekstu Odluka), član 4 Banka je «*dužna da uspostavi i razvije politike i procedure koje treba da obezbjede adekvatnu diversifikovanost portfelja banke i u tom cilju utvrdi limite za koncentraciju izloženosti, u skladu sa datim ciljnim tržištima i opštom kreditnom strategijom*». Kontrolom je utvrđeno da Banka nije utvrdila limite u skladu sa Odlukom.

Zakon o bankama čl. 31 a, Odluka o minimalnim standardima za upravljanje rizikom likvidnosti (čl. 8 i čl.16)

Kontrolom je utvrđeno da je Banka projekcije novčanih tokova Banka vršila povremeno, minimalno na kraju mjeseca, tako što je pravila projekciju za period poslednje dekade u mjesecu. Prema navodima Banke dnevna likvidnost se razmatra na kolegijumima Banke, pri čemu ne postoji posebna komisija koja ima zadatak da razmatra i usvaja projekcije i planove dnevne likvidnosti. S obzirom da Banka nije vršila dnevne, dekadne i kvartalne projekcije novčanih tokova, prekršen je član 8 Odluke o minimalnim standardima za upravljanje rizikom likvidnosti u bankama.

Dodatno, kontrolom je utvrđeno da Banka ima ukupni iznos kredita koji prelazi 100% ukupnog iznosa depozita (106,54%). Prosječni dekadni koeficijent likvidnosti je u prvoj dekadi februara mjeseca iznosio 21,7%, dok je u zadnjoj dekadi marta mjeseca smanjen na iznos od 11,8%.

Banka je prekršila Zakon o bankama čl.31 a i član 16 Odluke o minimalnim standardima za upravljanje rizikom likvidnosti u bankama, s obzirom da nije održavala dnevni minimum likvidnosti u novčanim sredstvima najmanje u visini 15% kratkoročnih izvora sredstava, kao ni prosječni dekadni minimum likvidnosti u novčanim sredstvima najmanje u visini 20% kratkoročnih izvora sredstava, odnosno nije održavala minimum likvidnosti u skladu sa propisima Centralne banke.

Odluka o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore (čl. 3)

Banka u koloni *Oročeni depoziti (za koje je rok do dospijea na dane obračunavanja obavezne rezerve duži od 90 dana a kraći od jedne godine)* ne prikazuje tačno prosječno dnevno stanje kamatanosnih depozita Penzionog fonda iz obračunskog perioda od 19.02. do 25.02.2007. godine. Banka u obračun ove pozicije nije uključila depozite u iznosu od 6.050 hilj. EUR-a, čiji su rokovi oročenja 13 mjeseci, pri čemu svi dospijevaju do kraja 2007. godine – što znači da im je rok dospijea na dan obračunavanja obavezne rezerve duži od 90 dana a kraći od 1 godine. Navedene depozite Banka je prikazala u okviru kolone *Oročeni depoziti (za koje je rok do dospijea na dane obračunavanja obavezne rezerve duži od jedne godine)*. Postupajući na navedeni način, Banka je umanjila iznos obavezne rezerve, koju je u obavezi da drži u navedenom obračunskom periodu, za iznos od 303 hilj. EUR-a. Takođe, u periodu od 19.02.

28. februara 2007. godine

do 15.04.2007. godine u obračun obavezne rezerve banka nije uključila oročeni depozit preduzeća MNSS Limited u iznosu od 14 mil. EUR-a. Naime, Banka nije prikazala pomenuti depozit u koloni *Oročeni depoziti (za koje je rok do dospijeca na dane obračuna obavezne rezerve duži od 90 dana a kraći od jedne godine)*, čime je umanjila iznos obavezne rezerve za 700 hilj. EUR-a. Imajući gore navedeno u vidu, Banka je postupila suprotno članu 3 Odluke o obaveznoj rezervi banaka kod Centralne banke Crne Gore, u kom je precizirano da se, između ostalog, obavezna rezerva obračunava na oročene depozite za koje je rok do dospijeca, na dane obračunavanja obavezne rezerve, duži od 90 dana a kraći od jedne godine.

Odluka o minimalnim standardima za upravljanje tržišnim rizicima u bankama (čl. 7, 12, i čl.15)

Banka ne dokumentuje i ne potkrepljuje pretpostavkama očekivano ponovno utvrđivanje cijena za pozicije aktive i pasive koje nemaju jasno definisana dospijeca ili kod kojih dospijeca mogu varirati kako se to zahtjeva članom 7 Odluke o minimalnim standardima za upravljanje tržišnim rizicima u bankama.

Banka je izvršila mjerenje uticaja promjena u deviznom kursu USD na mjesečni prihod, a kao polazni osnov su uzeta stanja na dan 28.02.2007. godine. Međutim, potrebno je da u narednom periodu Banka izvrši mjerenje uticaja promjena u deviznim kursovima svih ostalih valuta na prihod i kapital Banke, u skladu sa članom 12 Odluke.

Banka nije utvrdila sve neophodne limite za cjenovni rizik, koji su propisani članom 15 Odluke o minimalnim standardima za upravljanje tržišnim rizicima u bankama.

Zakon o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma (čl. 9, čl. 43)

Pregledom uzorka utvrđeno je da prilikom otvaranja računa za nerezidentna pravna lica: **Beppler and partners LTD, Međunarodni centar za razvoj finansijskog tržišta d.o.o., MNSS Limited, Beppler property and development limited, Irlenia investments limited, Caldero Trading Limited, Beppler investments limited** nijesu pribavljene informacije o djelatnosti, čime je prekršen član 43 Zakona, stav 4. Banka nije pribavila razlog za otvaranje računa ili uspostavljanje poslovnog odnosa za navedena nerezidentna, kao i za rezidentna pravna lica, čime je prekršila član 43, stav 4 Zakona.

U pristupnici Banke nijesu za sva pravna lica navedeni podaci predviđeni Zakonom (matični broj pravnog lica, oznaka i broj ličnog dokumenta i naziv organa koji ga je izdao lica koje za pravno lice otvori račun, datum otvaranja računa i sl.).

Pregledom je utvrđeno da Banka nije, za sva pravna lica, pribavila odgovarajući izvod iz javnog registra, koji nije stariji od tri mjeseca, kako je predviđeno Zakonom, čime Banka krši član 9, stav 1 Zakona.

Na osnovu uzorka, kontrola je utvrdila da Banka nije prilikom otvaranja računa za nerezidentna i rezidentna fizička lica pribavila informacije o djelatnosti, razloge za otvaranje računa ili uspostavljanja poslovnog odnosa, čime je prekršila član 43, stav 4 Zakona. Za fizička lica nerezidente: **Bosiljka Bilić, Vladimir Belkovich, Maja Molnar, Anđica Vukadinović i Olesya Arkus** nijesu pribavljene kopije ličnih dokumenata, čime je prekršen član 9, stav 5 Zakona.